

Printed at the "A. R. S. Press," Vizagapatam.

వీరి క.

శ్రీకృష్ణలీలాతరంగిణి నేను వెనుక వ్రాసి ప్రచురించివాను. దానికి సహకారిగా నుండుటకై యీ శ్రీరామలీలా తరంగిణిని వ్రాసి, కాళియుక్తి సంవత్సరములో విశాఖపట్టణమున జనుగు శ్రీరామలీలాభూషణశర్మవకాలమునఁ బ్రచురించుటకు నా స్నేహితులైన శ్రీ ఆగ్రహారపు దూర్యవారాక్షణ శ్రేష్ఠిగారికిచ్చినాను. కవిత్వనైపుణ్యమునకుఁ గాని కల్పనా చాతుర్యమునకుఁ గాని కాకపోయినను, కల్యాణగువాళిరాముడగు రాముని కథయందలి గౌరవముచేత నైనను జదువరులు దీని నాదరింతురు గాక!

విశాఖపట్టణము.

కాలయైక్తి సంవత్సర చైత్రశుక

సెట్టి లక్ష్మీనరసింహము.

ప్రతి

రామలిలాతరంగిణి

మహారాజానామ, ప్రజాపతిచక్రవర్తి చిత్రకామ, మన-

శ్యామా, భానుకులార్జును, గుణధామా, దివ్యధామా, వర-

ధామా, వైవలలామ, నవ్యశుభీదామా, త్రిలోకాభిరా-

మా, మానీషముఖాలాసురవిరామా, రామ, రక్షింపుమా

మ. రవి నీ శ్రేయసి యాటి చుట్టమని యక్షారా! కంటిలోఁజెల్లుకొం

టివి, తన్మండలమశ్యకర్తి నగుచుకొని న్యంబు వర్తించుచు-

టివి; తద్వంశమానవు మానవ్యవృత్తై నీవాగ్రకంభావ్య సం-

ధవముంబొందితివొక్కోటి సమధామా, రామ, రక్షింపుమా. 2.

మ. కడనన్నోగిని రాక్షసప్రతతులఁ భంగింపు జంభారికిం

గుదురై : ల్చిన యశకుత్స్థర్థముఁబున్న్యల్ పూర్వమేకంశమం-
దుదయంబొందిరా యందుఁ బుట్టితివి నీవృక్షా నహస్రానృక్షా-
మ; దశాస్త్వప్రముఖామరాంతకవిరామా, రామ, రక్షింపుమా. 3

మ. అజ మనస్క్రొడయినట్టి రావణుడు బాహగర్వదుర్వాహుడై
తీరజగంబుల్ పెడనొంచె; వజ్రమును శేదింపంగ ఎఱుంబె నే-
ర్పుఁ జూచి: వాని జంప నీకె తగు, నంచున్ పల్లె వేడంగనీ-
వజ మున్మొడయి పుట్టినాడవరిభీమా, రామ, రక్షింపుమా. 4

మ. మను వంశాంబుధిచందుఁడొ దశరథక్షాత్రాని తానష్టత
మును గావించిన బ్రహ్మసౌత్యకు ఫలంబుంబోలెనిగ గాంచెఁగా-
వుననే నీవును రావణున్ విగతజీవుం జేయుచో బ్రహ్మ-
త్యను లెక్కించవు కూరిరాక్షసవిరామా, రామ, రక్షింపుమా. 5

కా. నీ యాకారము పాయసంబు కరణీక నేనఁద్యయిం ద్రావు పా-
 శే యానందము పొంద,- బా యసముగా నింపొందుఁ ద్రావియెం-
 తో యిష్టంబుగ నిన్ను గర్భమునయందుం దాల్చు కావలగిం-
 తా, యంతా, యెక సంవత్సరము గుణధామా, రామ, రక్షింపుమా.
 మ. జగముల్ గర్భమునక భరించు నినుఁ శాశ్వతంబునో, దాల్చుట
 దగుఁ శాశ్వత్య యటన్న పేరె అ సక, స్వాత్మ గర్భంబు గ-
 ల్గఁగ గానంబుడు వర్తకేదమునఁ దా, శాసల్య యయ్యెం జమీ
 అగ శేషప్రియ నామ, దివ్యగుణధామా, రామ, రక్షింపుమా 7
 మ. అనమానుండంపట్టి యాత్మభ్రవు నాహా మున్ను గర్భంబునం.
 బ్రనవంబుండరుదారిఁ గన్న నీను గర్భంబుగఁ శాసల్య దా-
 ల్పి, మతుంఁ బ్రనవంబునండు, గనియెన్ నీతానీచిత్తకా-

మ, సకలజగద్రహ విశేషములనామా, నామ గర్భిణిమా.
 మ. కిరిముక్త సంతసమున్న కి యనుబాగా శైలేయి కన్నులొరూ
 భ్రమం = భవదీయభ ౧౫౦ పౌముశ్శిఖుజాన్న్రీ
 చరిగంబట్ల భారినబగురుయన్ నిర్వృజ. వాల్మీకి వే-
 మరు రామాయణము కేమి గూఢామా, రామగర్భిణిపుమా.
 కా. నీ తల్పంబయినట్టి సర విభుక్షన్ ౧౫౦ ఏక్షగా లేకయో
 నీ లోబుట్టవుగా సమితిగను జన్మింశం గదా లక్షణుల-
 జై? తర్వాత వసుబులోన బవనాపారంబుతో నన్నినా-
 ల్లొతందుమనె పాము గాక? అణధామా, రామగర్భిణిపుమా. 1౧
 మ. అరిసీశేయిరి వా మెన్సనన్యో'ధిరతుంజె కైక మూలంబునో;
 తరమచ్చల దరింబు పొందుచు నుమిత్రావేనిర్వంబున
 దొరలెన్ శేషుని ఆశేషల పుడు శ్శేతుముందుగా బుట్టె శ్రీ

హరిహో నిజ విజ నట్టి చిహ్నా? గుణధామా, రామ, రక్షింపుమా.
 శా. బొమ్మ దాడులు కిక్కురిగిపోయిరి గదా పూర్తిగా నె? శ్రీచంద్ర,
 బొమ్మదామరిగిపోయిరి దివదు నంభోజానను గాలచి మా
 నిశ్చలజే దిశశంతు శాంత యను జ్ఞప్తి నీజైతం బూనగా,
 అక్షంబాఁ గద రెద్యంబు? గుణధామా, రామ, రక్షింపుమా. 12

శిశు బాలలీలు

శా. "రా మా సంచిరపూర్వపుణ్యఫలమా, రా మా బహిష్కాణమా,
 రా మాకిన్దులుచల్ల జెయురినయా, రా మాతనుగా," యుట్టు-
 చీమాడ్కిం దలిదండ్రులప్పుడు నిను వీక్షించి పిల్వంగ గా-
 దా మున్నెన్నెను రావనాను? మభిరామా, రామ, రక్షింపుమా.
 మ. కను వారిలో గిలిగిర కల్పిస్తప్పుడే కాకుండ, నెట్లు జ-
 ల్లునీ నల్లులు పండు వెన్నెలల జల్లు రామచంద్రుడవం.

చూచు వికా విచ్చింది. కుక్కపక్క శనివౌచూక్ స్పృహ, దా, జే-
మను నికా కాంతుయగిల్లిదండ్రులభిరామా, రామ, రక్షిపుమా 14

కా. కొనల్యానతి పాలు పెట్టునడ నంకంబందుఁ గూర్చుండి యే
యూసుల్ పల్కి-తిదో?—వికారపురిమంచున్నట్టి చోడ్యంబులూ?
శ్రీ సింగారముఁ గూర్చినట్టి కలతో? శ్రీదేవిపైనున్న నీ
యాచం గూర్చిన పల్కులో? సుగుణాధానూ, రామ, రక్షిపుమా.

మ. “గరుకుండా, దిగిరముక్త; నీపయిని మా కన్యయ్య కూర్చుండి వే-
గిరమీరెడు జగంబులకా మనుచు; గాకీ, పొమ్ము. నీకన్న బూ-
చిలు పావిత్రాదళించు సు.” మృనుచు నీచే బువ్వతినిచ్చెను । పే-
మరసంబొప్పు గ దాదులీశనుతనామా, రామ, రక్షిపుమా 16

కా. “జోతో రామ, మనోభిరామ, సుగుణాస్తామా, కనుల్ మూయు వే-
రా? శేషేలబు త్రెప్ప మూత పడదా? రాకాసియన్నా ప త్రెప్ప-

తో బాగోదగ్గరినే వహించెదవు' జోజో," యంచు శాసనము తా-
 నై జోగొట్టుచు నన్ను దివ్యసుధాభామా,రామ, రక్షింపుమా. 17
 తా, దాదుల్ పొత్తులమీద నిన్నుచినింతర్ నవ్వుచు, గోగుడుగ,
 బాదంబుల్ కరిముల్ కదల్చుకొనుచు, బాష్పలక్ష్మణము-
 గ్గా దొర్లాడుచు మీనునై కడలిలోనం బూర్వమెట్లుంజివో
 యాదారిం గనుపట్టినాడవభిగామా, రామ, రక్షింపుమా. 18-
 మ. మునునూర్ పొత్తుల బోరగీలుచు, శిరంబుం గొంత పైకెత్తి తా-
 ల్లను బాడించుచు, వీపు పైకెగయు లీలగా మెల్లగా లేవ బో-
 యిన నిగ్గ గన్గన, సూర్యరూపమున మున్నెట్లుంజివో యద్ది నె-
 మ్మనమండూహ యొనర్ప చచ్చు నభిరానూ,రామ, రక్షింపుమా-
 తా. ప్రాంతర్ నర్చిన యంతర్ జగలను నిల్వం బోక, యేయడునుగో-
 లేకుండంగన పట్టి నేలపయి ధూరిం బ్రాశూచుగ మంటిని

రకవిద్యలో గ్రహియించి, బుద్ధుడవనక భాస్రీస్థలంబందు ను-
ద్యకమెంతో గడియించినాడవభిరామా, రామ, రక్షింపుమా. 26

మ. నిడు కన్నంగవయుక్, వెడండయురముక్ నీలంబులో తభుల్లి-
నెక్కిమేనుక్, నిడుపైన గాహుయుగముక్ నిద్దంపానెమో మునుక్,
కిడునిండంబగు నూగుమీసమును సుల్కక్ కల్కిరూపంబు నీ-
కడలెం త్తాయము వచ్చినంత నభిరామా, రామ, రక్షింపుమా.

శివ విశ్వాదురాగమనము స్తోత్రం

శా నీ శివ్యశ్యము గాంచె గానఁ దనకంఠా'గారవంబూదున్.
మో శత్రు'ందు వసిష్ఠుడంచును గరంబుక్ గాధిపుతుండెదం
దా శంకించుచు, యజ్ఞరక్షకని వెంటక్ నిన్యుఁ గొందోమె: నీ
యాశం బొందని పారలెవ్వ? రభిరామా, రామ, రక్షింపుమా. 28

కు. సరిగా వ్యాఖ్యరంగప్రకారముగ విశ్వాన్నిరీతిబ్రాహ్మ
 యోగయోగమునకును విశ్వమునకులయ్యుననుండుదూరం-
 చరిగెం గావున, మీదులండ్రికి విశ్వామిత్రునిదే భాగులం
 బుమామిత్రుడుగాగఁ జేతె సుఖభామా, రామ, రక్షింపుమా.
 కా. నిల్లమ్మల్ గొని మాని వెంటడిని వేవే లక్ష్మణుంసూడి ని-
 ప్పుగొనమ్మనఁ జూపుచున్న యెడ, నోహూ! వీర! మారుండుకా-
 చ్చిల్లిం సూడుడు వచ్చెమమ్ము వికహలదోయనో," యంచులే-
 మల్లోలొక్షులు నిల్చి చూతురభివామా, రామ, రక్షింపుమా. ౧౦

అథ తాటకానధ్యాయః

తా. "దయయే యుత్తమ, మెట్టితీవులను బాధం జెట్ట," గోచుకవని-
 వ్యయతీగఁగుండువదేశము నలుపవిశ్వామిత్రరాజుని-
 ర్గయయే నరికి, తాటకానధకు లోతాచూలు కల్గించె: ని-

నక్షత్రమేనుచున్నది దానిని వానపవిత్రామా, రామ, రక్షింపుమా.
 మ. తొలుతం దాటడం జరిపి ప్రీతివధము నీ మానాచరించెం చెం గదాని
 బలు పాపంబొనఁగూడె నా పగిది; ఆపాపంబునుం బాపుకోఁ
 దుంపుం బూనును, దానిటీవల నముద్రపన్నవముం శేసి ని-
 ర్మల మయ్యెన్ రణధీరు, రాక్షసవిరామా, రామ, రక్షింపుమా. ॥ ౩ ॥

శివో యాగ రక్షణము శివో

శా. అ శాధేయుని యాగభంగమును శేయంగా, సుశాహుక్ మృత్యుం-
 గా గావించియు, కాటకేయుడనుచుం గాంధోలు మాత్రును న-
 చ్చో గారుణ్యముమై వధింపపాపం! మానుగకునుగ నబ్ధికో
 మూఁగన్వల్కులు చూడలేక గుణధామా, రామ, రక్షింపుమా.

—: అహల్యా శాపవిమోచనము: —

శా. చాతుర్యంబునఁ బ్రహస్త్రేష్టికిఁ బ్రతిక్ సల్పం గలండన్న వి.

భ్యాతిం గాంచిన యట్టి కానికుని నిమిం జేసివా: వందుచే
రాతిన్ నాతిగఁ జేయఁ జాలితివి: వారాశిన్ శిలాబాహు-
హా! వేలింబిడిపీపు మున్ మహిమధామా, రామ, రక్షింపుమా.

~~అతిశయవంతము~~

మ. నిజపుత్రింబిడియిల్ల నునన్మధుని దున్మేన్ గద్యుడంచున్ ఖ-
ర్వజుండే రాముండుగాఁగఁ బుట్టి, నిపు ణోడఁడంబుఁబండించె: శం-
భు బయిచ్చాక్షి మరాలమా శరణి పెంపుంబోవఁగాఁజేసె, నందం-
చ బహుఖ్యుల్ నిను నెమ్మ చుందురిభిరామా, రామ, రక్షింపుమా.

~~అతిశయవంతము~~

మ. గనయో వైరము కల్లు శరణుని ణోడఁడంబు ఁబండించినా-
వని నీకున్ శుభమున్ గుటించెటకు నన్మనాసుండు నీతాఁబుటా-
జనపైఁ బువ్వుల వాన యనిష్టను బాగుంబుల్ ప్రకటాగింపఁజు-

య్యన నీపైఁబడెఁబూల మూలయభిరామా, రామా, రక్షింపుమా,
 తా. సారంబావ్యఁగ నీవు శంకతు ధనుష్కాండంబునుకో వంతుచో,
 సారిక లాగుటె కాక, భూతనయమా సారిక సహ లాగినా-
 వౌరా! తాటిని దెలించి, దోషవిహితారంబు | కనీతకిం-
 సారం దాటిని గట్టివాడవభిరామా, రామ, రక్షింపుమా. 87

మ. తన గాంభీర్యము చేత సద్గుణవముద్రబ్యాధినిం గన్పఱచు
 జనకుండే జనకుండుగాఁగ ధరణి జన్మంబు గన్పట్టిన్-
 తను బీతాంబరధారివౌచు నపుడుద్వాపాంబు నీచైతి, వా-
 ర్తను లక్ష్మీసతిగాఁదలంచి యభిరామా, రామ, రక్షింపుమా 88

తా. "కాలం దాఁతుటచేతఁ గాదె శిల ముక్ కంబాక్కిగా మాత్రానా
 కాలిన నాకుండు నేడు ప్రొక్కఁగ శిలాకాంబునాకొనొగ్గయిం-

చాలోచించుచు మోము వంచుకొని నీతాబ్జాక్షి కూర్చుండః నీ-
వారోకించుచు నప్పుచుంటివధిరామా, రాను' రక్షింపుమా. 39

కా. శ్రీవైదేహి ననీనసంకమమువ్క సిగ్గాండ, “నోదేవి, నే
గ్రావంబంఘ్నిని ముట్టి గోమలవధూకాయంబు కావించితిం:
చే వైవర్క మృదుభావముం గనునో నీ చిత్రాశ్మ!” మంచెట్లుగా
అ వేళక నరనంబులాడితేలిరామా, రాను, రక్షింపుమా. 40

శ్లోక వరకురామగర్వభంగము

మ. “శృగుదాపంబును వంచినాడవఁట! నదీ, వంచుమా, కూతమీ
భృగు దాపంబునీ,” భార్గవుండెడురుగా నలెంది నీ చేతిలో
జగదేకంబును విష్ణు దాపమవుదుంచక, వంచినావీవు: ధ-
న్యగుణంబుల్ వశమార! నీకు రవిభామా, రాను, రక్షింపుమా.

謝 文 公 集

తా. నీకుఁ బట్టము గట్ట పెట్టలు పోయితి నవంగఁ, బాపోషణ
కై కేయి హృదయాభి మందరము నాఁగా మంధ రాకాల తయ-
ద్యేకంబార ముఖించుచో చివకు రీతిం గోర్కొ పెకుచ్చి క-
ట్ట! కానక నినుఁ దోసి నా మెనుదామా, గామో, రక్షింపుమా.

మ. వసుధం బుతులఁ గాంచి నీకహితమాపాదించినారల్ల కై-
కసియొక్క కయ్యుఁ నామసామ్యము వృథా కాలేదుఁరాజ్యంబు కై
వసమీవొందదు కైక పుత్రులవలనఁ నామామీఁ గోల్పొలుతా-
మనుఁడొక్కసి పుత్రువల్ల గుణధామా, రామా రక్షింపుమా. 13
మ. పదియొక నాలుగు లోకముల మనిచి యాపై రాజ్యభారంబుపూ-
నఁ జగుక నీవని, యట్లెక్కైక వ్యవధిం దా నీకొసంగెం గదా
పదునారేడుల తాఁగి? లోకములకొ కాధల్ కొలంగింప, దు

రక్తమల గూచ్చిరివప్పుడీవు గుణధామా, రామ, రక్షింపుమా.
 మ. అటవీసీనుకుఁ గైక పామమృదుఁ, గిమృచ్చెనఁ బ్రశ్నింపకే
 జటివై, నారలొకటి, దేహమున భస్మబంతటం బాల్చినా-
 వఁట! పూ! తావకరాజశేఖరత యిట్టెనఁ శరీరార్థమె-
 చట. ఉ 'నుండె ధరాతమ్మత గుణధామా. రామ, రక్షింపుమా.

కా. " కానం శ్రేయదే? నీవు మాకు వకటూ! కానంగ రాకున్న, తో-
 కానన్ నిల్వఁగ లేక చత్తుమరిశోకానన్. చుర్రీ నిల్చి మా-
 కానంకంబిను కాన నోకొడుకుకానా," యంచొకేగిది మూ.

హానన్ నీతలితండు! లేడ్చిరభిరామా, రామ, రక్షింపుమా. 16
 కా. తన్నున్ వీడ్కొని కావకేగదను పృత్యంతంబు మీ తరడి! తా
 విన్నంతే! మతి తప్పి మూర్ఖి లె: పోవీగిం బథంబెట్లుగా
 నున్నోచూడఁ దదీయచిత్ర మ్మటకొ! ముందుగాఁబోయెయ్యో

యన్నట్లుండె నతండు నర్వగుణధామా, రామ, రక్షింపుమా, 47
 మ. “ సుఖమారుండవు: తండ్రి! జాక్యముల నసూనుండిటుల నిల్పురా?
 సుఖమారుండవు: కాని క్షేమియులన్చొ నుండువోతండిగినరా-
 గుకు మారుండవు: కాన పాలె కడ నీ సొంపెల్ల? నిజ గన్న యి-
 మ్మకుఁ జచ్చె, ‘యనియేదెప్పఁదల్లిగుణధామా, రామ, రక్షింపుమా.
 మ. ‘కనుమా లక్ష్మణ, రామునికొ దళరథుంగా; అట్లులే మాడుమా
 జననిగా జనకాశ్రయారణ, వనపాతంబయెఱ్ఱాధ్యపురి-
 గనుభావింపుమ: పోయి తమ్మ, యింక సాఖ్యమార్చనోపుతరా,”
 యని నర్వమై మునితల్లివలె, గుణధామా, రామ, రక్షింపుమా.

శ్లో. వనగమనము

కా- అల్పిందించు నుత్ప పారుల విలాపారావముల్ నిందుచుకొ
 చక్రిధ్యావమింపఁగా, రథముపై సాశితముకొ నీడి; కా

చక్కాళ్ళానము విందుఁ జక్కరవమఁ కంఠి భయంబునదిరా-
తా! క్రీడాదులచక్కావిక్రమలలామా, రామ, రక్షింపుమా. 50

మ. కమలాక్షుల్ తమ పుట్టినిండ్ల కరుగంగా నెన్నునంబులద-
నగ్గముఁ గాంక్షింతురు; పుట్టినిండ్ల కముఁజేరఁ వచ్చినట్లెవఁచోఁ
బ్రమదంబించని చెచ్చి కక్కయి భవత్పాదంబు పోకలగ, నం-
భ్రమముం గాంచుచుగంగపొంగ నుణఁకామా, రామ, రక్షింపుమా.

తా. గంగానంతకుండైన యట్టి గుహఁదే తాఁబోలు నీ నీద యా-
భంగిం జేయఁగఁ గర్తృధారుఁడయి కన్పట్టెఁ: గుహాదన్న ప్రి-
యం, గంగానదియొద ను బయలు గనఁ, గూడలలుగా నట్లు న-
మ్యుగా: జెలును గాడె? వర్మగుణభామా, రామ, రక్షింపుమా.
మ. గుహఁదర్శించెము భక్తిమఁ బడవల్' (గూర్చుండఁగాఁ జెప్పిని)
జహవిస్త్రేర త గలు గంగను దరివం జేసి నంతకు, భయా-

వహుత్వవట్టి ధవంబు నాతనిఁ జరింపఁ జేసినావీపు: నీ
మహిమంబెన్నఁగ శక్యమానె? గుణధామా, రామ, రక్షింపుమా.

శ్లో చిత్రకూటప్రవేశము

శా. నీ పాదాంకములన్ ధరించిన నగావీకంబులఁజాచిదై
యేపుం గాంచెను చిత్రకూటము: తదీయేందూవలన్తోటిపై
త్రాప్తాత్రీమణి నీడఁ జూచుకొని. నీ కాల్పాక్ష నీ కామృత్రీ-
యై పుట్టొందె నటామ నెంచు గుణధామా, రామ, రక్షింపుమా.
శా. దోర్నివాంబుదఱకంటె నీకు మునుము దుం శేషి, దైవేయసం-
దోహ బాతితి, గాక మీ పుష్ప (చెల్లె) దానికిం గూడ: నీ-
చే హరిం గన, శుభ్ర, దుర్లభమె వచ్చెన్ దానికిం గూడ: నీ-
మాహాత్మ్యంబు నుతింప నానె? రవిధామా, రామ, రక్షింపుమా,
శా. పూజ్యంబౌ భవదీయపాదయుగ మెప్పుం గొల్చి నీ పాదుల్ల

రాజ్యంబొందెను తాముదారువులుమాత్రంబయ్యెను నీయంఘ్రిలం
తాచిచ్చంబై తగు భక్తితోఁ గొలుచు వారల్ బొందరేయెట్టి పా-
మాచిచ్చంబై న నిహంబునందు? గుణధామా, రామ, రక్షింపుమా.
తా. మాన్యంబౌ భవదీయపాదయుగసంస్పర్శ సతీలోకమా.

రక్షంబయ్యెను రాయి, వ్యజనమార్థస్యంబులై దారువుల్
ధన్యగ్నింబును బొందె: లోకులకుఁ ద్వత్పాదాబ్జముల్ వక్కని-
కవ్యంబెయ్యది పోవు? సర్వగుణధామా, రామ, రక్షింపుమా. 57

శ్లో. దండకాగణ్యమునము

తా. “ధన్యత్తంఘ్రిమో యుపాదములు వాఁపైఁబూర్తిగాయోసె, న-
త్పుణ్యంబౌ శరణిందు పాదుకలు కొందో,” సంతాపన దండకా-
గణ్యంబెంతయు నంతెసింపె. దనుఁ శేరిం నీవు తాఁగా, వియ-
శ్శ్యాంకు పతిమాఁ ధామ, గుణధామా, రామ, రక్షింపుమా పతి

కా. దంభోధికా నిరి వజ్జి కూలిచిన చంచాపవ ధరకా కీపు వం.
 రంభంతాక విరాధునికా నిశితనాకాచంబునం గూల్చుగా,
 రంభాబామిచి యూడెఁడుంబురుఁడునుకారభక్త్యంబుగంతాడెఁబా.
 నంభోబానను పుత్రుఁ గూడి గూఢాభామకా, రామ, రక్షింపుమా.
 మ. రమణీయంబుగఁ బూర్వ మొక్క పటవర్ణంబందుఁ జిన్నుండి వ-
 ట్టి న్ముదంతాత్రక్తుఁడట్టి, పూర్వముంకలంబుకామోచ్చగాపొల్పుమొం
 దు మనోపాంఛను గాడె పంచపటమందుఁ పర్వకాలం జర్పి.
 యమనోహరినితోడ నుంటిఁపభిరామకా, రామ, రక్షింపుమూరిగి

శిష్య భరతధ. శ్లోక

కా. విక్రు-ర్ తావకచేహవానసల నెంతేనికా గురాలింప, నీ
 పాట్రు-ర్ తాననుధామయంబుగనొకక్కర్, నిన్ను మోహించి తా
 ముట్టుకా వీనులు, బాసెగూర్చి నిఖిలముట్టుకా జెపురకానాలో

యక్కారాజు చరిత్రే? నభిరాజు, రామ, రక్షింపుమా.
 మ. నిఖిలోర్వేవలయంబు గ్రక్కదలగా నీతోడ ముగ్ధ మూలుగొ-
 న్న ఖిరామల్ మతి లేని గాడికలె యన్వర్ణంబుగా. నీవు వా-
 రి ఖరత్వంబు గణింపవాదిమహాయగ్రంథవై నందునక
 మఖివిధ్వంసక రాజుల సురవిరామ, రామ, రక్షింపుమా. ౧౦౨

మ ప్రచుర్రకోడనమగ్రమై ఖంకరోగ్రత్వంబు వారింప న్న
 కుచు రాశ్యగ్రహమూల, నీ శరముదాతల్ కాచి పైకెగుడెం-
 చుచు దోషాచరమండలంబును గ్రసించుం గాడె పర్యంబు గాకి
 అచలేదోద్యోవమధార్వభామ, రిపుభీమా, రామ, రక్షింపుమా.

శ్లో మాత్రచవధ శ్లో

కా. నీ తానకభ్రమింబుంచ శేయుమని వానిన్ రావణుండంచమా-
 రీచుండాయెడ మామలేడి యంబు తిద్దుకృత్నిం బాతుడన్,

హైచం బాలక యామె గూహరిణిమూల పాధింపఁగాఁ బాచెనో? ఆ చంద్రానకన్ద మచ్చ గూఢాధామ, రామ, రక్షింపుమా. 64.
 తా. “ప్రణాంకుండిది దాగి యందుట * జోటీయంగనీ, పార్వతీ-
 పాశోశకుంకుమ దీం, జేరు మనఁ జేవ్వుంగని,” మృదుచు నీ
 తాగముం బుంగించి కూల్చిచ్చివి భూభారంబు మీణింప మా-
 యెఱుంగు రిచ్చభీమ రాక్షసవిరామా, రామ, రక్షింపుమా 65

శ్లో నీహాహరణము క్షణః

తా. శ్రీనీతారమణి హరించుటనినక డ్డేమంబుకో? పాణిహ-
 న్వాసంబుగ్గును బంకకున్న యెడనే, యా కార్యముల జేయనా:-
 ప సంగోచము లేక రావలెదు జీవేచ్ఛా విసర్జించి మా-
 యానన్యాసిగ వచ్చు గాడె' రిచ్చభీమా, రామ, రక్షింపుమా. 66
 మ. విములంబైన పరివ్రతార్యరుచులకొ పెల్లొందు చున్నట్టి నీ

దు మనోహరిణి భూమిపుత్రుగతిఁ బొందుంగాడె యంగారక-
త్యము? నిప్పుం జెలఁగఁడు శట్టుకొను చందావన్ వశగివుఁడా
యమఁ గొంపోయెను భవప్రమాటకరిభిమా, రామ, రక్షింపుమా

శా. కూర్రాత్తుండయి చంక్రంధరుఁడు ర్థకొంపోవనీరామ, “రా-
మా, రామా.” యని యేకనాదముగ శోకారావములే చేయుదుగా
‘మా రా,’ యంచును శబ్దమేర్పడియె: మింటా శంఖరగ్గనయై
“మారా,” యన్ రతి పోలెనామె గుణధామా, రామ, రక్షింపుమా.

శా. మూర్తిగున్ త్పూజములైన కారణముచే త్పూవుతీ) కోకింపఁగన్
కోకంబొందె నటలచకోకవని నుఁదున్ రావణుండుంబిసన్,
త్పూజన్యామణి గుండఁ, గుండని యశోకబుల్ గనం దాఁపుటా
శా. కిలోచ్చిద సీదు భామకరిభిమా, రామ, రక్షింపుమా.

—*సీతానృపము*

కా. దొంగ, బోలెను బోచి జోటిని నినుకొ దోమచరేందుండుచా-
పంగా, బకవిభుంజవీవపుడు నీ చాగ్రాపియం దొంటి పో-

టం గానంగను లేక తుంచుచును, గట్టం కెట్ల గాలించినా-
వంగంబంగద పాలు చేసి గుణధామూ, కామ, రక్షింపుమా. 70

కా. "ధాతీ, యుంటిX దించి రోతి నని కోధంబాత్మలోఁబూదిసి
పుత్రికా లోనిఁ గొన్న, కెమ్మ, మఱియెప్పుకొ వీడఁబోకా శ్యామీ-
నత్రకా వీరిన యట్టి మామక చూచి నేఁ దాల్చి" నందిల్లుగా
అత్రింటాంది వచించితీవు గుణధామూ, కామ, రక్షింపుమా. 71

కా. రక్షోనాధుడు నీ పడూమణిని గ్రార్థంగబారఁ గొంపోవుచోఁ
బక్షిందుంగిండు బటాయావద్దు పడి, యమ్మైత్ర జీవామర్పించుటకొ
మోక్షంబాతనిచ్చినావు: నతరంబుం జిత్తమర్పింప, నీ-

వక్షయ్యంబగు మోక్షమీదె? సుదాధామా, రామ, రక్షింపుమా.
 మ. శబరీధామని యిచ్చినట్టి ఫలముల్ నంపీతి భక్షింది, యా
 యబలం బోచితివంట: నీ మగువ రమ్యంబైన కెమ్మోవిక-
 వ్య బదుల్గొంగ నొసంగ నామె యని యువిష్టాఠిలో? దివ్యధా-
 మ, బలారవిప్రముఖామరాభినుతనామా, రామ, రక్షింపుమా. 78

అతిగోపనగీతమెత్తి

మ ఎవ్వుడు బా యని మూలి అంపటముతో నే మూర్తికి నీ నామము
 జపియింపంగను వీలటంచు సతి యంటుం బోని రూపంబుతో
 గపియకా శంభుడై యాంబనేయడవి, భక్తగామిణింగొంగుజే-
 మవరగ్గంబునఁ గొంటివీవు సుదాధామా, రామ, రక్షింపుమా. 74
 కా. బంధుత్వంబునుజేసి భానుమతునిం బాలించినావన్న, గ-
 ర్వాంధుండా కళకంఠ రమ్మండలు నీకాప్తుండు? నిన్నాతఁడుకా

నందిం గోరంగఁ గావచమే శ్రితుల నక్షం శేయ నీకశ్యవం-
బంధంబేల? దయాళిరామ, గుణభామా, రామ, రక్షింపుమా. 73.
కా. చాటా చోటునఁ బొంది యింద్రతనయుంబంబం గతరేమి? బా-

హటంబైన విధంబునం దునుమ లేవా! అన్యకాంతాహుం-
డౌట, రావణుఁ బోలునా ఖిలని యాస్యంబుంగన? లేమియే
యాటంకంబగుఁ గాడె దుర్బవరామా, రామ, రక్షింపుమా. 74.

కా. పటుబాణంబున నీవు శాలిని నధింప, వాఁడు మండోదరీ
విటుఁడౌట, గళచూలేమవ్వెల్లఁదికన్నేళన్ నగంబప్పుడె
తొటిరింబయ్యెన్: బటుత్వముం జెడిసలేహూళింబింకెన్. రుతా-
నటు నిల్చుం దెగకుండ? దానవవిరామా, రామ, రక్షింపుమా. 77

—:గుండరకాండము:—

కా. నీ భక్తాగ్నిగిరిని భవాంబునిధి యేనిక తాట సాధ్యంబనం-

గా, భారత సముద్రాలంఘనము' నీ శాంతామణిని బాడ, గు-
 ల్యాభంగిని దరియించి నా తునుకుఁబాప' నాయు చేగంటుతో
 నాభిలంబును సంబుధి మహిమధామా, రామ, రక్షింపుమా. 78

మ. తొలి భూతంపుఁ గొమార్తె వెడలి పద్మార్థి ద్విశ్రయంపు ము-
 డలమున్ చేగ తృప్తయపుం బ్రభలతోడ, దా పతుగంపుట-
 ర్థి పుత్రుండమా'పంచమంపు కదిగా మెన్పంచుచున్ దాఁబెన్-
 వలరన్ భూరహితుండవౌట గుణధామా, రామ, రక్షింపుమా.
 భా. గూర్డున్ వీడకఁ గామ రామ, యనుపల్కుండకన్ చేతొక్కమా-
 టాడం బానిశి, కూరరావాలిదా లాలోని నావస్స నెం-
 తో డీలొంద ను పంజరంపు శుభవల్లువ్వుట్ట నీ చేడె న-
 మ్మైదాసె బవనాశ్రయండు గుణధామా, రామ, రక్షింపుమా.
 మ. కనులం గల్గివ కంకణావళులనే గంపంబులంకూర్చిత-

గనుము దానిన నీత. వూరుదియెవలగంగొంచు నీయూరికొ
దనకుం గంకగానుట్లు దాల్చె: విరహానక వేగుచున్నట్టి భా-
మ నగలో తిన్నగఁ జెట్టుకొన్నె? గుణధామూ, రామ, రక్షింపుమా.

కా. నమ్మనంతగా యంతకంటె మత్తి యెంతే దీ ర్థమై మండు పా-
లమ్ముం గల్గి మరుత్త చూజుడడరా లంతాపురాధీశు నా-
శమ్యం దెల్పెడి ధూమశేతువటు: పెల్వ లంకలో నింక నీ
యముల్ గ్రమ్మెడు నుల్కులట్లు రిపుభీమా, రామ, రక్షింపుమా.

మ. విషమంబైన యవస్థ నుండియును సాధ్యవృత్త మేమారముల్
మప్పె కాకుండ, నరీశిరోమణి యనం దానున్న వృత్తాంతమీ
మిషగాఁ జెల్ప శిరోమణి హనుమచే మీశంపె గాదే యక-
ల్పవ యా నీత? ద్విషద్విషాదకరధామా, రామ, రక్షింపుమా.

కా, దేవుఁబున్నది నీకొలఁచుకయఁ గదే? పైరిలిం దమ్ముఁడకా
 దోవఁబున్న. విభీషణుక మనువ లేదో? అంతియేకాదు; నీ
 యోషకా వొంగిలు పంక్తికంతుని! సాయజ్యంబు నీవో? నినుం
 భాషానాథుఁడు నెన్న లేఁడు గుణభాషా, రామ, రక్షింపుమా.
 కా. " కూర్మ్యై బై మారి కుమున్న నా జలములుకొత్తోదేభశ్రముండేల్చె; నీ
 మా క్యాశ్చింబలు చేయలేఁడె?" యనుచుంకాధోధివాసుఁడుతా-
 నోర్చి నీ భటణోటి వేయ గిరులెల్లా వేలిచెకా: దీనిలో.
 ముర్రొంగిలియ కాదే? ధర్మగుణభాషా, రామ, రక్షింపుమా. ౧5

విభీ యదము

మ. వీధనంబుండు అశివాస్తముల్లిదితిజనా)రంబు నిస్తర్వమై
 నిధనంబొందుట; పాశరవ్రజలలోనైవంబుచే గాడు; ర-
 ద్వధకుక హేతువు రామనామమగుఁ: కన్యోరంబునోరార కా.

ర్యధమల్ వాసతుబచ్చరించిరభిమా, రామ, రక్షింపుమా.
 కా. ఏకాభంగము కల్గినందులకు నెంతే నంతరంగంబునా.
 రాక్షసిబాంధవి కంభకర్తుని నరుత్తంగంపు దలంబునా
 భద్రంబా గతిఁ జేర్చి పెద్దవివరం బట్టించి నాచార! యా.
 మాదిరిం తెసెడి వారలెవ్వ! రభిమా, రామ, రక్షింపుమా. 87
 కా. మేఘవాతము చాటునా పవిత్ర గంభీరంబుగా వార్చి, కా.
 నామంబుల్ పిడుగుల్ బలెంగురియుమాయాసాంసుఁడొనిల్లదలన్.
 శ్లో. ఘోషాపాత్రీముగాఁగ నీ యనుజఁజాలంబందుఁ గూర్చెఁ: దక్ష.
 యాఘంబుల్ విడై నుబ్బులట్టులరిభిమా, రామ, రక్షింపుమా. 88
 మ. సమరంబందు భవత్స్వహోదకఁడు మహార్థం బొందుట గొప్పచి-
 ర్తిము; నీవారనిఁ దేర్పఁట యరిచిత్రంబంతకంటె: యుత్త-
 ము మౌ మౌదుర్మూర్తికిఁ గల్గి శేయుటకు న్నమూఢతల్లములబూనిలో?

అమ్మ రాంగుండపు కావటయ్యో? శుభ కామా, ఈ మ, రక్షింపుమా.

శిశు రావణనందనము

మ తనకుం బ్రాణవదంపుఁ గూఁతురిగు నీ కాడేవి రామ్మాయిపుల్
తన మీఁదం బడినప్పుడెల్ల, “సబులే లంకేకు శీర్షంబు మా-
లుకు గా,” కంచును దిట్టు భూపతి పల్కుగానుచ్చినా-
పనిలో అల్మకు తచ్చిరంబులరిభీమా, రామ, రక్షింపుమా. 91

మ, మును పెన్నండో నిజాశ్చిదైవజాగు నంభోభాననుం బంచమా-
నసముం బాపి కలంచె నీకుండనుతుగా, నల్వేళు దైవబుగా-
గను భావించు దళాస్య సంత్యశిరముఖండించెజిహ్మమీ-
పనిలోపం బరఁగించినంత రణభీమా, రామ, రక్షింపుమా 92

మ, అళపుగా శైలముతోఁ గదల్చు భుజశౌర్యపాభవుండో దళా-
స్య భువింగూర్చినదిదు పెంపుచతురాస్యండు రావణాస్యంతువా-

ఈ భయంలో కూడక పూర్తిగా బాగడ లేకోయక, నాకేగతి
బోధించివం గలదెట్టికత్తి? రణభీమా, రామ, రక్షింపుమా. 92
కా. "నా కైలాసము నెత్తె; బాధవమునక నాకంటె రండించె
తోకంటందు దశాస్యముండె," పని లోలో మర్నరంబూనియు,
తైకిన్ మాత్రము ప్లాసురూపి యగు నా పంచాస్యదీప్తంబుతో
నాకర్థించె భవిజ్జయంబు రణభీమా, రామ, రక్షింపుమా. 93

అభ్యుదయము

కా. "నిన్నుం బాసినవాడి మోరవిరహగ్ని బ్యాలికామధ్యమం-
దున్నానీగతి," నంచుఁ దెల్పుటకు నై యుర్వీతనూటాత మం-
టన్నీ మోలను జొచ్చి, వంక్తి గళుఁడంటం గల్గుదోషంబు పా-
యన్నిన్నున్ శుచియౌచుఁ తేరెశుభధామా, రామ, రక్షింపుమా.
మ. "ఇక నాభారము లేఁత్రె; రామవిభుఁడే యీ రేడ లోకంబులే-

లుకోనుం దాను స్వయచ్ఛుగా,' ననుచులోలోనంతలంటెదెఁదా-
డుకయుగ్మంబు భవత్పదద్వయమునందుఁ గ్రమ్మలం తెరి ర-
మ్యకలానిర్జితామ, సర్వకుభభామా, రామ, రక్షింపుమా. 95

శ్రీమత్సావకపాదశుల్ హనుమ యర్థిం బూక, వింజామరల్
సామిత్తోగ్ గొని వీకగా, భరతుఁడచ్చచ్చత్తముం బట్టఁగా,
శామూలకంబున బాసకీరమణిలో భాసిల్లు పట్టాభిరా-

మా, విశ్రాన్వయపాశీహమ, నృపసోమూ, రాదు, రక్షింపుమా.
మ, వికరంబీకుఁడు, "రామ, కామ," యనుచుగోననామమౌతంబును-

స్థిరభక్తి బలియింపఁ దన్నెయిటు పిల్చేక నాధుడంచుకొనుహే-
తల్లి పార్శ్వంబున నుండు శాశ్వతముగాఁ నశ్వకుం నర్థాంగియై:
నర్థియింతుక భవదీయనామమధిరామా, రామ, రక్షింపుమా.
మ. ఫణినాథుడును నిష్కం దిక్ష్న గ మ్మరింపం బాలదప్పక భవ-

దుఃఖముల్ పోవుతే నేయ నాకు దరమొక్క! రామరీలాశరత-
 గిరి నే తా'యటపోవసంబెయనుచుంగేలోడ్చినాఁడనవియ-
 న్మరీచామా, కరుణాభిరామ, గుణధామా, రామ, రక్షింపుమా. 98
 మ. మహా పాల్కీ రచించినట్టి కథలో ముఖ్యంబులౌ పట్టుతే.

ప్రి, నవీనంబుగ పా'సిరిగ కథకము నెట్టవలసామనం-
 దనుడగలక్కి నృసింహనాముడ భవన్నామంబుతోరించుచుక
 మనువంశంబుధిసోమ, సోమనుగనామా, రామ, రక్షింపుమా.

మ. విలనటాస్కరధామ, మంగళము: పా'వృజ్ఞాదక్యామ, మం-
 గళ: మర్కాన్దయవార్ధిసోమ, శిరణీకన్యానన:కామ, మం-
 గళ: విరాళపగిలనన్దవామ, త్రిజగత్కైకాధామా, విని-
 ర్మకీర్తివజ్రకామ, దుర్జనవిగామా. రామ, రక్షింపుమా. 100
 నమావస్తు.

జాబులు.

పెద్ది లక్ష్మీవరసీమా విరచితము.

జేబులో నిముడుటకు శ్రమిష్ట 16 స్త్రోత్రాన స్ఫుటమైన యక్ష
రములతో పాదములు చేతుచేతుగా రెండువందలు పద్యములు. ప్ర
తిపద్యమునందు సమస్తస్మృతి కలదు. కవిత్యము మిక్కిలి మెచ్చనిది.

చ. చరమండనంబు నర్చన పరగననరించి గాని సంతులం.

(1వ భాగము) గదున పదారకంబులు నీవననందుకు తెలుసుమొందదున్ ?
కరిగెడు కాలు నీవు నాన. గట్టెడినట్టిని నాదననరు: శే.

గదపరుడెంచి, ముగ్గుల కనింపుము నాపెదపథుల్ మనోహరా||
శా. బాకెట్టె, బాకెట్టె నీవయను, భూమత్ వాల్మీ రోపాదున్
నీకొట్టెగ కల మోముతో నెలయు నీ కెల్వంబు క్షింబినన్,
నాకగ్గొక కడ నెట్టి నా కికిని నెగ్గిని విల్వకే లొట్టున్ ?
తాకినందుమో: నీ నానంబు శశిమొందం శేయునా నాకిరే||

1 2 భాగములు కల రు 6-4-0లు.

శ్రీకృష్ణాచార్యులు వ్రాసినవి: శ్రీకృష్ణ గణప.

10470

